

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Posudek oponenta

Autor práce: Tereza Hovorková
Název práce: Souvislost rodinného prostředí s postojem dítěte k delikvenci
Autor posudku: Martina Novopacká
Návrh klasifikace práce: *velmi dobře*

Základní charakteristika práce.

Předložená bakalářská práce se věnuje souvislosti rodinného prostředí a postoje dítěte k delikvenci. Teoretickým východiskem práce jsou koncepty deviace, rodiny, morálky a Hirschiho teorie kontroly. Z tohoto rámce autorka formuluje pět hypotéz, které následně testuje na datech z výzkumu *Delikvence a viktimizace mládeže v 9. ročnících základních škol*.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Práce si klade následující výzkumnou otázku: „*Jak souvisí rodinné prostředí s postojem dítěte k deviaci?*“ (str.6). Cíl práce je v úvodu definován široce jako: „*Cílem této práce je zjistit souvislost mezi rodinným prostředím a postojem dítěte k deviaci.*“ (str.6).

Cíl práce i výzkumná otázka jsou jasně formulovány a závěr práce jim odpovídá.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Práce má poměrně jasně vyloženou metodu postupu a řešení. Oceňuji především jasně formulované a vysvětlené hypotézy, které povětšinou souvisle vycházejí z teoretické části.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

V teoretické části autorka často „odbíhá“ od výzkumného záměru způsobem, že má čtenář místy problém pochopit, proč jsou některá témata zmiňována a jakým způsobem jsou navázána na výzkumnou otázku práce. Ze začátku je tak trochu komplikované vysledovat jasnou linii, která by spojovala teoretickou a empirickou část. Autorka v mnohých částech popisuje spíše obecnější rovinu pojmů bez zřejmé návaznosti na téma práce. Později to však napravuje v syntéze teoretické části, v níž jednotlivé koncepty lépe vztahuje k výzkumné otázce a navazuje je na formulované hypotézy. Také v závěru práce autorka dobře propojuje obecnější teoretickou část s poznatky ze své analýzy.

Jsou argumentace a text práce vystavěny logicky, jasně a srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Jak bylo zmíněno výše, čtenář se musí začátkem trochu „prokousat“. Obsah práce a názvy jednotlivých kapitol by zasloužily revizi. Práce by byla přehlednější, kdyby byla strukturována do více podkapitol. Díky syntéze teoretické části a dobře zpracovanému závěru je však celkové vyznění práce poměrně srozumitelné a konzistentní.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Teoretická část je rozdělena do tří bloků. První blok se věnuje tématu deviace a delikvence. V druhém bloku autorka vysvětluje teorie morálního vývoje Piageta a Kohlberga a Hirschiho teorii kontroly a koncept Belief. V posledním bloku se zaměřuje na rodinu a rodinné prostředí. Autorka vychází především z české přehledové literatury, ale čerpá i ze zahraničních zdrojů. K tématu by autorka mohla přistoupit i přehledem empirické literatury, která je v práci nedostatečně zastoupena. Autorka tento limit sama přiznává (s. 47) s komentářem, že výzkumů na toto téma není mnoho. Přesto by dle mého názoru bylo vhodné pokusit se alespoň stručně a uceleně reflektovat současnou odbornou diskusi na toto téma. Jak bylo již zmíněno, za slabinu teoretické části lze považovat, že některé části přehledu nejsou pro empirickou část relevantní.

Příkladem může být str. 17, kde autorka popisuje témata, jako je postavení žen ve společnosti a názory studentů na trend kohabitace, či str. 19, kde autorka zmiňuje klesající porodnost. Autorka nevysvětluje, jakou mají mít tyto (a jiné) oblasti souvislost s postojem dětí k delikvenci.

Dále první kapitola nese název „*Vliv rodiny na postoj dítěte k deviaci*“, ale fakticky se vlivu rodiny na postoj dítěte k deviaci věnuje pouze okrajově. Pouze místy autorka toto spojení opravdu rozpracovává, což je škoda. Autorka věnuje poměrně velkou pozornost popisu témat deviace, morálky a rodiny, ale tyto koncepty nedostatečně vztahuje ke zvolené výzkumné otázce. Toto odbíhání působilo při čtení mírně rušivým dojmem. O to více jsem pak však ocenila kapitolu s názvem „*Syntéza teoretické části*“, kde si čtenář již udělá lepší představu o významu zmiňovaných pojmů a jejich návaznosti na empirickou část.

V některých místech jsem narazila také na mírné nesrovnalosti v rešerši literatury. Například neutralizační techniky nedefinoval Hirschi (jak autorka píše na str. 16), nýbrž Sykes a Matza (1957), a navíc neformulovali čtyři, ale pět neutralizačních technik.

Přestože práce není z mého pohledu v některých částech nejlépe strukturovaná (viz výše), celkové vyznění považuji za srozumitelné.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Empirickou část považuji za nejsilnější část textu. Autorka navrhla pět jasně formulovaných hypotéz, které hezky a přehledně rozpracovala. Hypotézy dobře navazují na zvolené téma i na formulovanou výzkumnou otázku. Metodologicky se práce opírá o kvantitativní zpracování dat, kde autorka hledá souvislost mezi zvolenými indikátory rodinného prostředí a indexem postoje k deviaci, který sama zpracovala. Místy působí interpretace dat trochu mechanicky, ale vzhledem k tomu, že se jedná o bakalářskou práci, považuji to za pochopitelné.

Přišlo by mi vhodné detailněji popsat výzkum, ze kterého autorka čerpá, především co se týče představení metody self-reportu.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Závěr práce propojuje teoretická východiska s provedenou analýzou. Autorka v něm především zodpovídá všechny formulované hypotézy a propojuje výsledky vlastní analýzy s poznatky z teoretické části. Výsledky analýz jsou však povětšinou komentovány pouze ve vztahu k formulovaným hypotézám. Práci chybí ucelená diskuse výsledků vzhledem k představeným konceptům a hlubší interpretace. Autorka by mohla nabídnout vícero vlastních vysvětlení k předkládaným výsledkům. Ostatně místy ukazuje, že je takového uvažování schopna. Bylo by vhodné také detailněji komunikovat limity self-reportových dat, které používá. Interpretace výsledků a samotný závěr práce však jasně směřují k zodpovězení výzkumné otázky. Pozitivně hodnotím také návrhy dalších cest zkoumání zvoleného tématu.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Text je po formální stránce v pořádku. Datové zdroje jsou vhodně popsány a autorka správně užívá citační normy.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka používá celkem omezenou, avšak dostačující, škálu zdrojů včetně některých zahraničních.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Práce je celkově na slušné jazykové úrovni. Místy se objevily stylistické chyby, avšak jsem přesvědčená o tom, že se jednalo pouze o chyby z nepozornosti. Hirschi byl často autorkou přejmenován na Hirshiho, ale tuto skutečnost nepovažuji za nijak závažnou. Prostor pro zlepšení má také vizualizace dat. V některých případech by dle mého působilo atraktivněji nepoužívat SPSS pro generování grafů.

Další poznámky

Celkové hodnocení práce

Autorce se podařilo zpracovat kvalitní bakalářskou práci, která využívá již sebraná data novým způsobem. Text teoretické části působí místy nedostatečně strukturovaným dojmem a čtenář může postrádat důslednější rešerši literatury a empirických studií. Empirická část je velmi zdařilá a nabízí odpovědi na stanovenou výzkumnou otázku a formulované hypotézy. Autorka prokazuje schopnost celkem srozumitelně prezentovat a interpretovat sociologická data. Výstupy analýzy jsou přehledně a dostatečně propojeny s teoretickým rámcem, avšak místy chybí hlubší vysvětlení nabízených výsledků. Po formální stránce je text na dobré úrovni. Oceňuji přínos v podobě nového využití sekundárních dat, relativní rozsáhlost provedených analýz a transformací a jejich přehlednou prezentaci. Jako nedostatek vnímám strukturu a obsah teoretické části a chybějící diskusi zjištění. Celkově považuji práci za zdařilou. Práci doporučuji k obhajobě, a to s navrženou známkou *velmi dobře*.

Otázky a náměty k obhajobě

1. Jaký byl postup rešerše literatury?
2. Proč si myslíte, že je toto téma důležité zkoumat? Napadá Vás nějaké praktické využití Vašeho výzkumu?
3. Co vidíte jako nezajímavější zjištění Vaší práce a proč?

Datum:

Podpis: